

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים, ד' באדר התשפ"א
16 בפברואר 2021
058/2021

21/02/2021: נוספו לוחות 18, 19, 20, 21, 22 ו-23.

החשבונות הלאומיים לשנת 2020 Israel's National Accounts -2020

התוצר המקומי הגולמי ירד ב-2.4% בשנת 2020 לעומת שנת 2019. ההתכווצות החרیגה של המשק בשנת 2020 נגרמה ממשבר הקורונה ונקיטת הצעדים של הממשלה לבלימת הנגיף.

שנת 2020: הירידה בתוצר המקומי הגולמי משקפת ירידות בהוצאה לצריכה פרטית, בהשקעות בנכסים קבועים ועליות ביצוא הסחורות והשירותים ובהוצאה לצריכה ציבורית.

- ירידה של 2.4% בסך התוצר המקומי הגולמי וירידה של 4.1% בתוצר לנפש
- ירידה של 2.3% בסך התוצר המקומי הגולמי למעט מיסים על היבוא
- ירידה של 9.4% בהוצאה לצריכה פרטית וירידה של 11.1% בהוצאה לצריכה פרטית לנפש
- ירידה של 4.8% בהשקעות בנכסים קבועים
- עלייה של 2.9% בהוצאה לצריכה ציבורית
- עלייה של 0.6% ביצוא הסחורות והשירותים
- ירידה של 8.1% ביבוא הסחורות והשירותים

הרבעון הרביעי של שנת 2020 לעומת הרבעון השלישי של שנת 2020 (שינוי מנוכה עונתיות בחישוב שנתי¹): העלייה בתוצר ברבעון הרביעי השנה משקפת בין היתר את ההשפעה של גידול משמעותי ביבוא מכוניות הנוסעים ברבעון זה (המיסים על היבוא הינם חלק מהתמ"ג)

- עלייה של 6.3% בתמ"ג.
- עלייה של 2.7% בתמ"ג למעט מיסים על היבוא.
- עלייה של 18.2% בהוצאה לצריכה פרטית (9.7% למעט מוצרים בני קיימה).
- עלייה של 66.1% בהשקעות בנכסים קבועים.
- עלייה של 26.0% בהוצאה לצריכה ציבורית.

¹ שינויים בחישוב שנתי: $1 - \left(\frac{X_t}{X_{t-1}}\right)^4$, כאשר X היא סדרה רבעונית מנוכת עונתיות במחירי 2015, t_i הוא הרבעון הנאמד. החישוב נועד להציג את השינוי בין תקופות בקנה מידה אחיד, ברמה שנתי, לצורך ביצוע השוואות.

- ירידה של 4.9% ביצוא הסחורות ושירותים.
- עלייה של 88.5% ביבוא הסחורות והשירותים.

הרבעון הרביעי של שנת 2020 לעומת הרבעון הרביעי של שנת 2019 (שינוי מנוכה עונתיות):

- ירידה של 0.4% בתמ"ג .
- ירידה של 0.9% בתמ"ג למעט מיסים על היבוא.
- ירידה של 7.8% בצריכה הפרטית.
- עלייה של 1.5% בהשקעה בנכסים קבועים.
- עלייה של 9.1% בהוצאה לצריכה ציבורית.
- עלייה של 4.0% ביצוא הסחורות השירותים.
- ירידה של 2.8% ביבוא הסחורות והשירותים .

למצגת חשבונות לאומיים 2020

לאור המצב והאתגרים באמידת התוצר המקומי הגולמי ומרכיביו בתקופה מיוחדת זו שבה אי הוודאות גדולה מהרגיל, יתכנו עדכונים משמעותיים יותר מהמקובל בפרסומים הבאים .
האומדן הבא שיתבסס על נתונים שלמים יותר יתפרסם ב 10.3.2021.

מידע כללי על מדיניות העדכונים

הנתונים מנוכי העונתיות הינם בעלי מהימנות מוגבלת. הניכוי מתבסס על גורמי העונתיות החזויים שחושבו על סמך הנתונים הידועים עד סוף הרבעון הרביעי של שנת 2019, אך לא ברור אם ההשפעה העונתית בשנת 2020 מתנהגת בצורה דומה. נכון לעכשיו, אין מספיק נתונים שמתייחסים לתקופת המשבר המאפשרים לחשב השפעות עונתיות נכונות יותר. חשוב לציין שאופן חישוב הנתונים מנוכי העונתיות על ידי הלמ"ס הינו אחת השיטות שהומלצו ע"י ה OECD והיורסטאט.

החשבונות הלאומיים לשנת 2020:

המקורות העומדים לרשות המשק (התוצר המקומי הגולמי והיבוא)

התוצר המקומי הגולמי, במחירים קבועים ירד בשנת 2020 ב-2.4% לעומת שנת 2019, לאחר עליות של 3.4% ו-3.5% בשנת 2019 ובשנת 2018 בהתאמה.

ירידה זו שנגרמה בשל משבר הקורונה היא הגבוהה ביותר שנמדדה בחשבונות הלאומיים (מאז 1950) והיא משקפת את המגבלות המתמשכות לאור המצב.

האוכלוסייה בישראל גדלה בשנת 2020 ב-1.8%, כך שהתוצר המקומי הגולמי לנפש ירד ב-4.1% לאחר עלייה של 1.5% בשנת 2019. התוצר לנפש בשנת 2020 הסתכם ב-150.4 אלף ש"ח, במחירים שוטפים. לשם השוואה, לפי תחזיות ה-OECD ירד התמ"ג לנפש בארצות הארגון ב-5.5% בממוצע השנה.

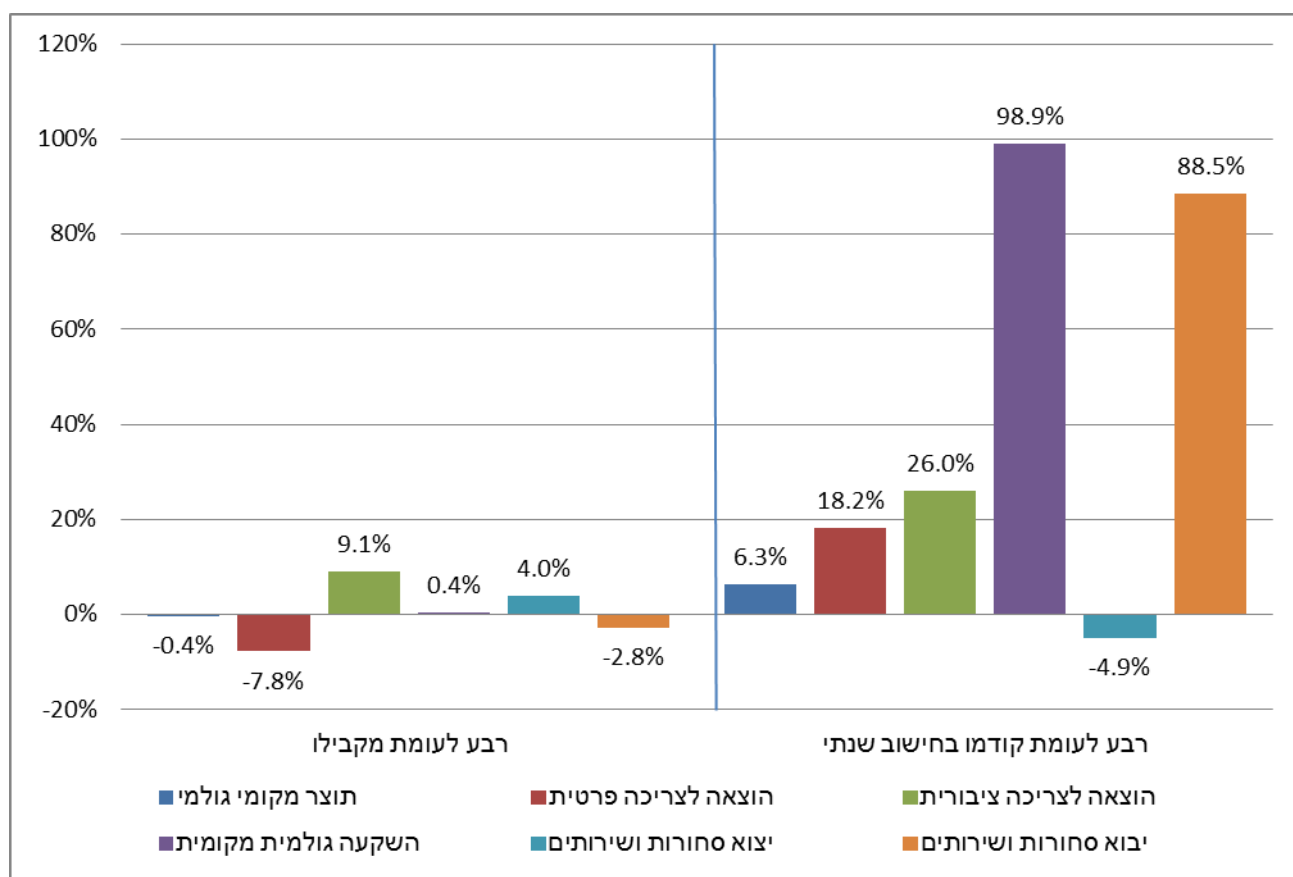
נתונים מנוכי עונתיות על התפתחות התוצר לפי רבעונים מראים שברבעון הרביעי של שנת 2020 גדל **התוצר המקומי הגולמי** ב-6.3% בחישוב שנתי.

יש לציין כי חלק מהעלייה מוסבר גם ע"י עלייה חדה ביבוא מכוניות נוסעים (עקב שינוי במדיניות המיסוי), כאשר אף שמכוניות הנוסעים אינן מיוצרות בארץ, המיסים על היבוא בכלל ועל מכוניות הנוסעים בפרט הינם חלק מהתמ"ג וכך תרמו לגידול.

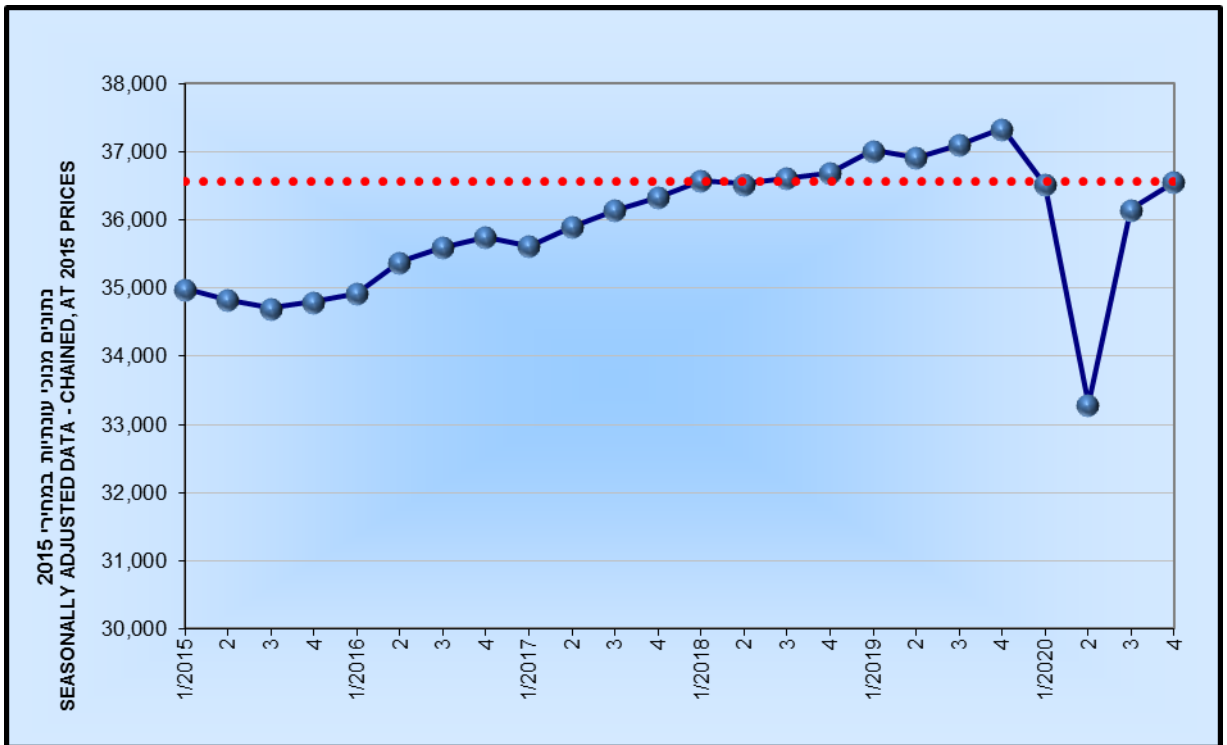
התוצר המקומי הגולמי ללא מיסים נטו על היבוא (שאינו כולל את השפעת הגידול במיסים בשל העלייה בייבוא כלי הרכב), עלה ב-2.7%. פירוט נוסף של הנתונים הרבעוניים של התמ"ג ורכיביו בלוחות 1-5.

תוצר מקומי גולמי ומרכיביו

תרשים 1. נתונים מנוכי עונתיות, אחוז השינוי רבע 4/2020

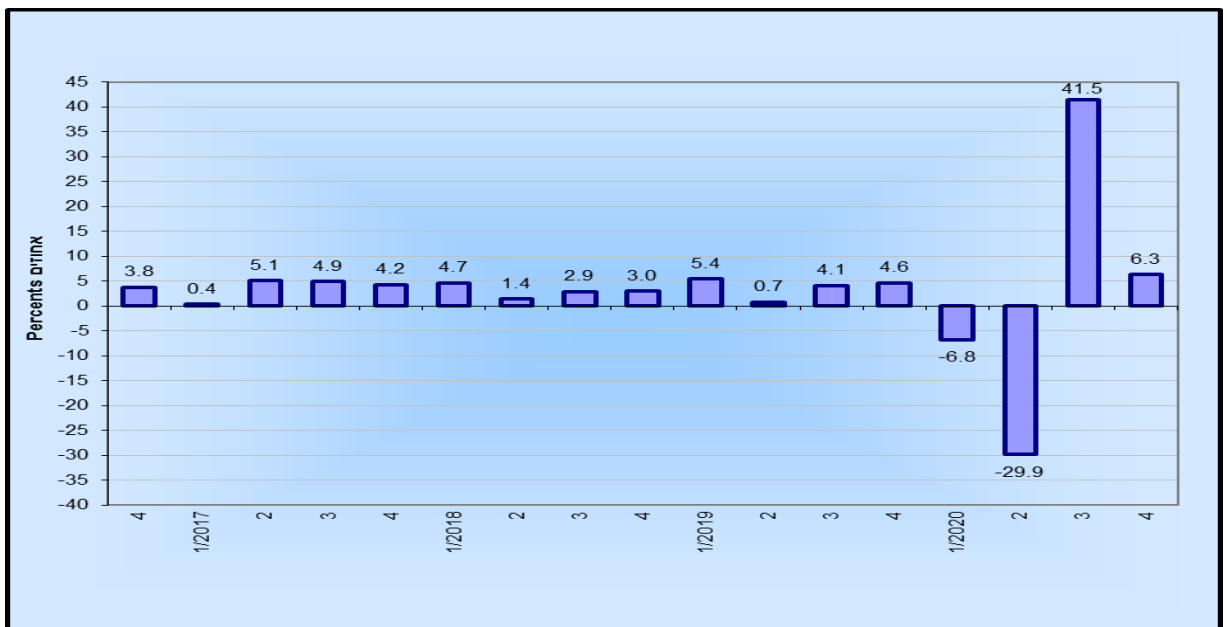

תרשים 2. תוצר מקומי גולמי לנפש - נתונים ממוכי עונתיות.

להלן פירוט נוסף של האומדנים לשנת 2020 לעומת שנת 2019:

תרשים 3. תוצר מקומי גולמי - ממוכי עונתיות, שינוי כמותי לעומת רבעון קודם בחישוב שנתי

התוצר בענפי המשק

תוצר ענף השירותים הציבוריים והקהילתיים, הנאמד על פי תשלומי השכר בממשלה, ברשויות המקומיות ובמוסדות ללא כוונת רווח (שרוב מימונם ע"י הממשלה) – ירד בשנת 2020 ב-3.3% לאחר עלייה של 1.4% אשתקד.

התוצר העסקי במחירי בסיס (שווה לתוצר המקומי, במחירי שוק, פחות מיסים ששולמו על מוצרים בתוספת תמיכות על המוצרים שהתקבלו ע"י היצרנים) ירד בשנת 2020 ב-2.6%.

השינויים באחוזים בתוצר העסקי ורכיביו במחירי בסיס בשנת 2020 לעומת שנת 2019:

סה"כ המגזר העסקי ומזה ענפים נבחרים:

שנה	סה"כ מגזר עסקי	תעשייה, כריה וחציבה	בינוי	מסחר, שירותי אוכל והארוחה	מידע ותקשורת	שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות	שירותים פיננסיים, שירותים עסקיים אחרים
2018	3.6	2.6	5.8	2.8	6.2	4.7	3.1
2019	3.8	2.5	3.8	2.8	6.0	1.1	5.9
2020	-2.6	1.7	-4.3	-3.9	6.8	-20.0	-2.1

יבוא הסחורות והשירותים

יבוא הסחורות והשירותים ירד בשנת 2020 ב-8.1%, הירידה החדה ביותר מאז שנת 2009.

יבוא השירותים ירד ב-21.4%. הירידה ביבוא השירותים משקפת ירידה של 2.0% ביבוא השירותים למעט תיירות, כאשר יבוא שירותי התיירות שנפגע בצורה חמורה ממשבר הקורונה ירד ב-78.8%.

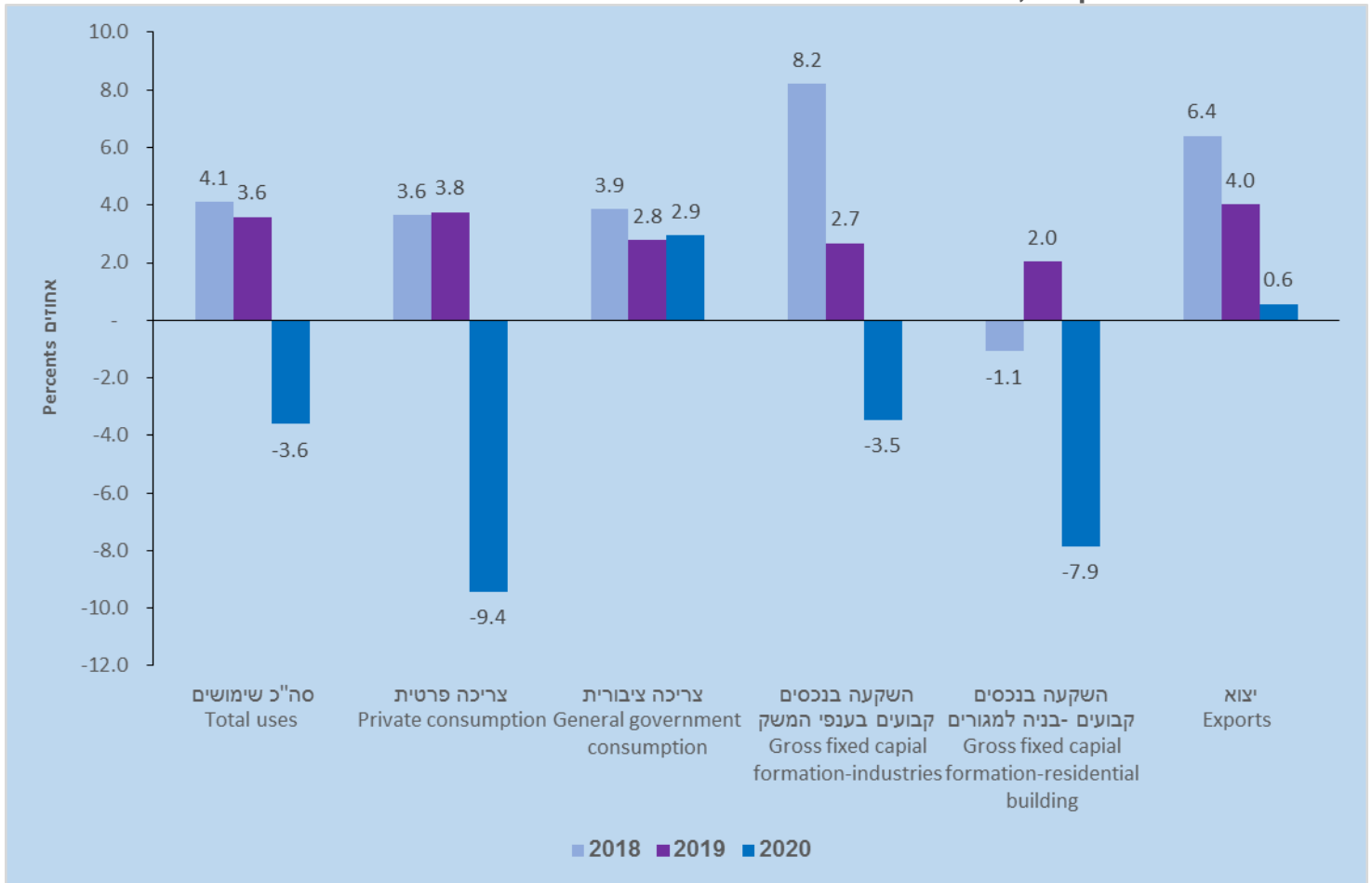
יבוא הסחורות האזרחיות ירד ב-2.5% והיבוא הביטחוני ירד ב-1.7%.

יבוא הסחורות והשירותים למעט יבוא ביטחוני, אוניות, מטוסים ויהלומים ירד בשנת 2020 ב-7.9%.

סך המקורות שעמדו לרשות המשק מתוצר מקומי ומיבוא ירד בשנת 2020 ב-3.6% לאחר עלייה של 3.6% בשנת 2019.

השימושים במקורות (ההוצאות לצריכה, להשקעה וליצוא)

תרשים 4. שימושים במקורות, שינוי כמותי

ההוצאה לצריכה פרטית

ההוצאה לצריכה פרטית שנפגעה בצורה משמעותית ביותר ממשבר הקורונה ירדה ב-9.4% בשנת 2020 לאחר עלייה של 3.8% בשנת 2019.

הצריכה הפרטית לנפש ירדה ב-11.1% בשנת 2020.

הירידה בהוצאה לצריכה הפרטית לנפש בשנת 2020 משקפת ירידה של 11.2% בצריכה פרטית שוטפת לנפש (ההוצאות למזון, משקאות וטבק, לשירותים אישיים, לדיור, לדלק וחשמל לאחזקת בית, ולמוצרי תעשייה לצריכה שוטפת):

ההוצאה לצריכת השירותים השונים לנפש שנפגעה משמעותית מהסגר והגבלות הריחוק החברתי שנכפו בתקופה זו, ירדה ב-27.9% כאשר, השפעות משמעותיות במיוחד היו הירידות בשירותי ההובלה (הן בארץ והן בטיסות לחו"ל), בשירותי האירוח ובשירותי התרבות והפנאי.

ההוצאה לצריכת מזון, משקאות וטבק לנפש עלתה ב-0.6% בשנת 2020.

ההוצאה למוצרים בני-קיימה למחצה לנפש (ההוצאה על הלבשה והנעלה, טקסטיל לבית, כלי עבודה ובית קטנים חשמליים, מוצרי בידור ופנאי וחפצים אישיים) ירדה בשנת 2020 ב-9.4%. ההוצאה על הלבשה והנהלה ירדה ב-11.3%.

ההוצאה למוצרים בני-קיימה לנפש ירדה ב-7.8%. ההוצאות לכלי רכב לשימוש פרטי ירדו ב-16.4% למרות העלייה החדה ברכישת כלי רכב ברבעון הרביעי כתוצאה מהקדמת הרכישות בשל שינוי מדיניות המיסים בשנת 2021.

ההוצאה לצריכה ציבורית

ההוצאה לצריכה ציבורית עלתה השנה ב-2.9%, בהמשך לעלייה של 2.8% בשנת 2019.

ההוצאה לצריכה האזרחית עלתה ב-3.9%, כאשר הקניות נטו עלו ב-14.1% ומשקפת בין היתר את ההוצאות החריגות של הממשלה בעקבות משבר הקורונה עבור הצטיידות רפואית. התמורה לשכירים (שמשקפת את שעות העבודה בפועל) הכלולה בהוצאה לצריכה האזרחית ירדה ב-3.7% בעקבות המגבלות שחלו על העסקת העובדים במהלך השנה.

ההוצאה לצריכה ביטחונית ירדה ב-0.4% לאחר עלייה של 1.8% בשנת 2019.

השקעות בנכסים קבועים

ההשקעה בנכסים קבועים (ההשקעה בבתי מגורים והשקעות ענפי המשק בבנייה, בציוד וכלי תחבורה) ירדה בשנת 2020 ב-4.8%, לאחר עלייה של 2.5% בשנת 2019.

הירידה בשעות העבודה בענף הבינוי שחלה בעקבות משבר הקורונה (ביחוד ברבעון השני) גרמה לירידה משמעותית בהשקעות בבניה:

ההשקעות בבניה למגורים ירדו ב-7.9%. ההשקעות בבניה לא למגורים שמרו על יציבות (עלייה של 0.4% בלבד) בשל העובדה שפרויקטים של פיתוח תשתיות נמשכו.

ההשקעות ברכישת כלי תחבורה יבשתיים ירדו ב-28.0% לאחר עלייה של 17.5% בשנת 2019, למרות העלייה החדה ברבעון האחרון של השנה.

ההשקעות במכונות וציוד אחר (לא כולל ציוד ICT - ציוד ענפי טכנולוגיות המידע והתקשורת) שמרו על יציבות בשנת 2020 כאשר ההשקעות בענפי ה-ICT עלו ב-0.6%.

ההשקעה במוצרי קניין רוחני עלתה ב-3.5% בשנת 2020, כאשר השקעות בתוכנה תרמו רבות לעלייה זו ולא ניכרת השפעת המשבר בענף זה.

יצוא הסחורות והשירותים

יצוא הסחורות והשירותים עלה השנה ב- 0.6%, לאחר עלייה של 4.0% בשנת 2019 ועלייה של 6.4% בשנת 2018. היצוא התעשייתי (למעט יהלומים) עלה השנה ב-3.4% בהמשך לעלייה של 4.2% אשתקד. יצוא השירותים ירד ב-4.1% כאשר ההכנסות מיצוא שירותי תיירות, שנפגעו קשות ממשבר הקורונה, ירדו ב-74.5%. לעומת זאת יצוא שירותים למעט תיירות וחברות הזנק, שכולל בעיקר שירותי תוכנה ומחקר, עלה ב-11.3%.

יצוא היהלומים עלה ב 24.7% ויצוא חברות ההזנק ירד בצורה משמעותית, כך שהיצוא ללא יהלומים וחברות הזנק עלה ב-1.7%.

סיכומים נוספים של שנת 2020:

ההכנסה המקומית הגולמית הריאלית המביאה בחשבון את השפעת השינויים בתנאי הסחר הבינלאומי על ההכנסה – ירדה בשנת 2020 ב- 2.1%, קצב ירידה נמוך יותר מקצב ירידת התוצר (שירד כאמור ב-2.4%), עקב הטבה בתנאי הסחר.

גירעון המגזר הממשלתי

בשנת 2020 הסתכם המאזן השוטף של המגזר הממשלתי בגירעון של 133.8 מיליארדי ש"ח לעומת גירעון של 42.7 מיליארדי ש"ח בשנת 2019. במונחי תוצר הסתכם הגירעון בחשבון השוטף ב- 2020 ב-9.6% מהתמ"ג, לעומת גירעון של 3% ב- 2019. הגידול בגרעון השוטף של המגזר הממשלתי נובע מההוצאות החריגות שהיו לממשלה בעקבות משבר הקורונה, ובמקביל לכך הגידול בגרעון מושפע גם מהירידה בהכנסות. הגירעון בחשבון השוטף שווה להכנסות השוטפות פחות ההוצאות השוטפות של כל הגופים במגזר הממשלתי: הממשלה, המוסד לביטוח לאומי, הרשויות המקומיות, המוסדות הלאומיים ומלכ"רים שמקבלים את רוב מימונם מהממשלה. ההכנסות השוטפות בשנת 2020 ירדו ב- 3.0% לעומת עליה של 3.2% בשנת 2019. הירידה בסך ההכנסות השוטפות נבעה בעיקר מירידה בסך המסים, ובמענק בטחוני מארה"ב.

סך ההוצאות השוטפות במגזר הממשלתי עלה השנה ב- 14.4% לאחר עליה של 4.4% ב- 2019. עליה זו נבעה כאמור מההוצאות החריגות שהיו לממשלה בעקבות משבר הקורונה, העלייה באה לידי ביטוי בעיקר בהצטיידות רפואית, תשלומי חל"ת, מענקים לעסקים ולעצמאים, תמיכות בבתי חולים ובמענקים של הביטוח הלאומי (מענק לכל אזרח, מענק פסח ומענקי אבטלה ממושכת). ההוצאה לצריכה ציבורית, שמהווה 57.9% מסך ההוצאות השוטפות של המגזר הממשלתי, עלתה בשנת 2020 ב-5.1% במחירים שוטפים (2.9% במחירים קבועים).

המאזן הכולל של המגזר הממשלתי, המתקבל כסיכום של המאזן בחשבון השוטף והמאזן בחשבון ההון (הכולל הכנסות והוצאות הון ועסקאות הקשורות להשקעה בנכסים לא פיננסיים), הסתכם ב- 2020 בגרעון של 11.2% מהתוצר בהשוואה ל- 3.9% בשנת 2019.

מחירים

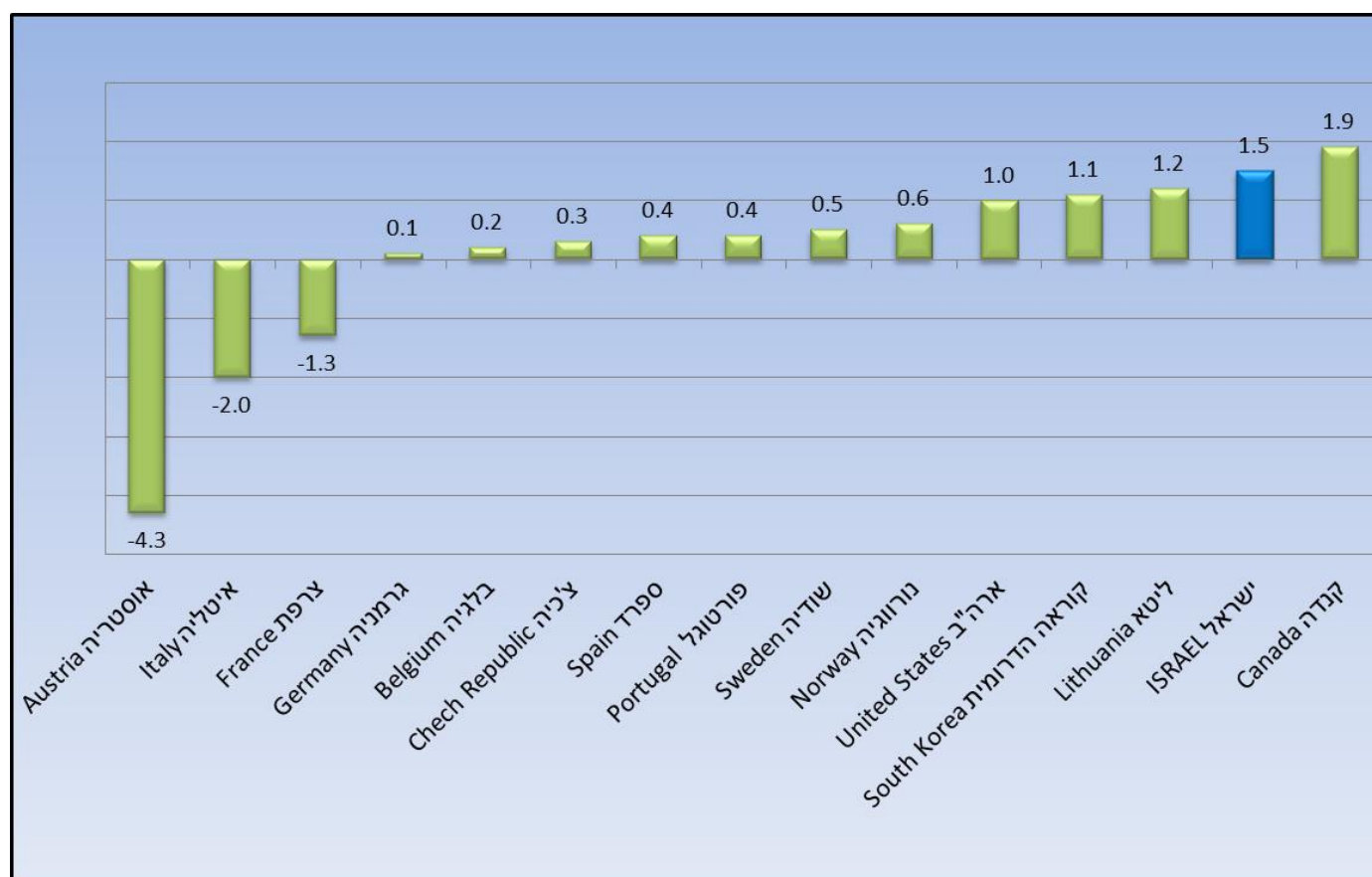
מחירי הסחורות והשירותים במשק ירדו השנה ב- 0.6% לאחר עלייה של 0.7% בשנת 2019. מחירי כלל הסחורות והשירותים במשק כוללים מחירי מוצרים ושירותים מייצור מקומי ומיבוא לכל השימושים – צריכה פרטית וציבורית, השקעות בבנייה, בציוד, בכלי תחבורה, במלאי וביצוא. מחירי יבוא הסחורות והשירותים ירדו ב-6.6%. כך שמחירי התוצר המקומי עלו השנה ב-0.9%.

השוואה בין-לאומית

משבר הקורונה הינו משבר עולמי שהשפיע על הכלכלה העולמית. מידת ההשפעה תלויה בין היתר במועד שבו הטילו הממשלות את ההגבלות על המשק.

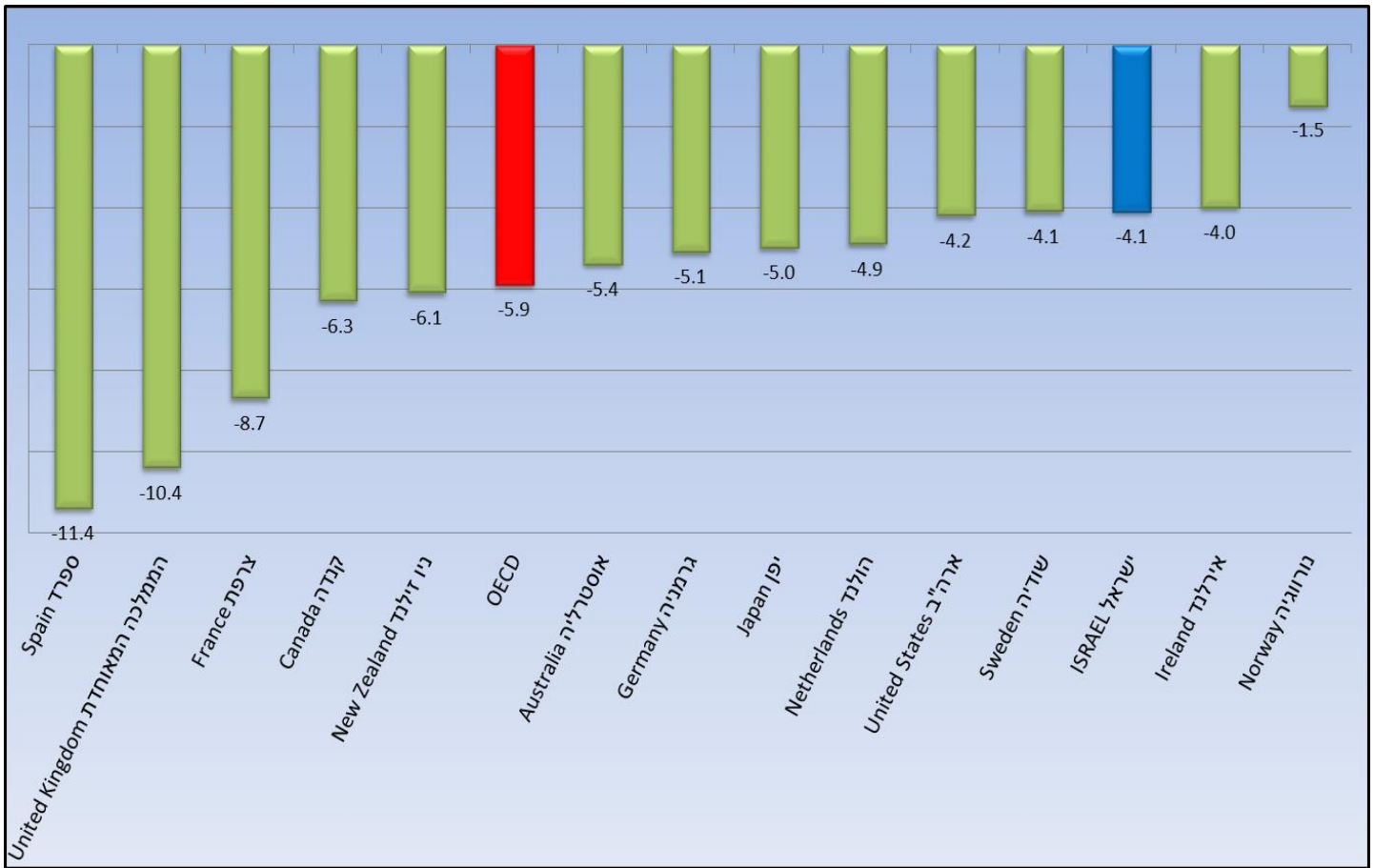
תוצר מקומי גולמי רבעון רביעי 2020

תרשים 5. שינוי כמותי מנוכה עונתיות לעומת הרבעון המקביל, באחוזים

מקור: OECD נכון ל-14.2.2021

תרשים 6. תוצר מקומי גולמי לנפש שנת 2020, שינוי כמותי לעומת שנת 2019, באחוזים

מקור: תחזיות OECD ולשכות מרכזיות לסטטיסטיקה של חלק מהמדינות נכון ל-14.2.2021